

A Pécsi Ítéltábla a dr. Pap Gábor ügyvéd által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - Satori és Lutter Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Törvényszék 2019. április 11. napján kelt .../12. számú ítélete ellen a felperes 13. sorszámu fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 36.000 (harminchatezer) forint másodfokú perköltséget.

A feljegyzett fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A felperes 2008. június 11-én a ... Kft. ... elnevezésű cégtől adásvételi szerződéssel megszerezte a ... Peugeot 206 DIES KAT típusú gépjármű tulajdonjogát. A jármű vételára 2.000.000,- forint volt, amelynek finanszírozásához a felperesnek kölcsönre volt szüksége. Az autókereskedés kizárólag az alperes jogelődjével, a jogelőd-vel (a továbbiakban alperes) állt szerződéses kapcsolatban, a hitelközvetítői tevékenységet végző ügyintéző a felperes személyes adatai, okmányai, a finanszírozási kérelem alapján számítógépes program segítségével a felperes részére svájci frank alapú devizahitelt ajánlott. A kölcsön felvételével kapcsolatosan azzal összefüggésben, hogy az ügylet árfolyamkockázatot rejt - amennyiben külföldi devizanemben történik a finanszírozás -, tájékoztatást nem adtak. A felperes ügyfélként ezen a napon aláírta a ... szerződésszámú kölcsönszerződést.

A szerződés egyedi feltételei szerint a finanszírozott összeg 1.500.000,- forint, a kezelési költség 67.500,- forint, a finanszírozás devizaneme CHF, az első referencia árfolyam 162.810,- Ft/CHF, a finanszírozott összeg külföldi devizában 9.816,11 CHF volt, a kölcsön összege pedig devizában 10.257,87 CHF, míg külföldi devizában meghatározott törlesztőrészlet összege 156,44 CHF. A havi törlesztőrészletek száma 120 hónap volt, az egyes havi törlesztőrészletek összege 23.905,- forint, az első törlesztőrészlet esedékessége 2008. július 15-e, a kölcsön futamideje 10 éves volt, annak lejáratára 2018. június 15-e. Rögzítette a szerződés, hogy a THM 15,34%, az éves kamatláb a szerződés aláírásától 13,22 %, a szerződés változó kamatozású, az első irányadó kamatláb pedig 2,865% volt.

A kölcsönszerződés egyedi részében szerepelt, hogy az ügyfél tudomásul veszi és elfogadja, hogy külföldi devizanem választása esetén az árfolyamok változásai miatt a hátralévő tőkeösszeg és a törlesztőrészletek változhatnak és a változások kockázatát magára vállalja.

A szerződésben az ügyfél aláírásával nyugtázta, hogy az egyedi feltételekhez csatolt okiraton található kölcsönszerződés Általános Szerződési Feltételeit (a továbbiakban: ÁSZF) megismerte, azokat magára nézve kötelezőnek ismerte el és tudomásul vette, hogy azok a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezik.

A szerződés felperes által történő aláírását követően ügyleti tanúként írta alá a szerződést ...és ..., majd a kitöltött egyedi szerződés nyomtatványt utóbb már az alperes jogelődjének aláírásával, illetőleg az azon szereplő bélyegzőlenyomattal küldték meg a felperes részére.

Az ÁSZF 8. pontja az alábbi rendelkezéseket tartalmazta: Külföldi devizaalapú konstrukció választása esetén a forintban kifejezett tőkeösszeg a szerződés időtartama alatt a forint és a külföldi deviza közti, ... által naponta meghatározott devizaárfolyam változásoknak megfelelően változik a kölcsönt nyújtó Általános Szerződési Feltételeiben, valamint Üzletszabályzatában közzétettek szerint. A forintban kifejezett eredeti tőkeösszeg külföldi devizában meghatározott megfelelője a kölcsönszerződés megkötésének napját megelőző napon érvényes ... devizavételi árfolyam segítségével kerül meghatározásra, amely árfolyam az ún. első referencia árfolyam. A szerződés időtartama alatt a forintban kifejezett tőkeösszeg, valamint következésképpen a jövőben esedékes törlesztőrészletek összege a forint és az ügyfél által választott külföldi deviza közti árfolyamváltozásoknak megfelelően újrakalkulálásra kerülnek. Az első referencia árfolyamnak a jelen kölcsönszerződés egyedi feltételeiben feltüntetett árfolyam tekintendő. A további referencia árfolyamok a következő szabályok alapján kerülnek meghatározásra:

A kölcsönösszeg kifizetésének napját megelőzőn napon, valamint a futamidő során mindig a hónap utolsó napján meghatározásra kerül egy új referencia árfolyam, amely megegyezik az ... által közzétett devizaeladási árfolyammal. Azokra a napokra, amikor nem kerül közzétételre devizaeladási árfolyam, a korábbi utolsó érvényes ... devizaeladási árfolyam az irányadó. Új referencia árfolyam a fenti paragrafusokban szabályozott kiszámítása esetén a megfelelő hátralévő tőkeösszeg módosításra kerül a referencia árfolyamok változásai alapján. A hátralévő tőke növekszik a forint leértékelődése esetén és csökken a külföldi devizával szembeni felértékelődése esetén. A fenti módosítás alapján a jövőbeni esedékes részletek átkalkulálásra kerülnek egyenlő összegű új részletfizetési kötelezettségre a módosított hátralévő tőke, a szerződéses kamat és a hátralévő futamidő figyelembevételével.

Az ÁSZF meghatározta azt is, hogy az új tőkeösszeget milyen képlet segítségével kell kiszámítani.

A referencia árfolyam átértékelésének hónapját követő hónaptól kezdve kerül sor a fenti szabályok szerint kikalkulált új törlesztőrészletek érvényesítésére és addig kerülnek alkalmazásra, amíg egy új referencia árfolyam módosítás alapján nem kerül sor a hátralévő tőkeösszeg, és ennek következtében a jövőbeni havi törlesztések ismételt újraszámítására. A havi törlesztőrészletek összege mindig az ... devizaeladási árfolyama alapján kalkulált forintérték.

A felperes nem csak az egyedi szerződést, hanem az ÁSZF valamennyi oldalát is aláírta. Az ÁSZF 33. pontja tartalmazta, hogy az ügyfél kijelenti, hogy a kölcsönt nyújtó Általános Szerződési Feltételeit megismerte, annak tartalmáról részletes tájékoztatást kapott és aláírásával elismeri, hogy annak rendelkezéseit elfogadja.

Az alperes a felperessel a 2014. évi XL. törvény (DH2) szerint elszámolt. Az elszámolás felülvizsgálatnak tekintendő.

Az alperes jogelődje 2016. december 31-én beolvadt az alperesbe, így annak általános jogutódja lett.

A felperes a módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a felek által megkötött perbeli kölcsönszerződés semmis. Az érvénytelenség következményeinek alkalmazása körében az elszámolásig történő hatályossá nyilvánítását és azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 1.137.747,- forint és késedelmi kamatainak a megfizetésére, mert az általa írt számítások alapján - álláspontja szerint - túlfizetésbe került. Elsősorban arra hivatkozott, hogy az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé. A felperes utalt a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rég. Hpt.) 203.§ (6) bekezdésére, mely szerint olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, a pénzügyi intézménynek fel kell tártani a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja. Nem kapott tájékoztatást a kölcsön összegének devizában történő nyilvántartásáról, és az árfolyamváltozás lehetőségéből fakadó valós kockázatokról, így azt mérlegelni nem tudta. A felperes hivatkozott arra, megsérti a szerződés a rég. Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja által előírt követelményeket, ebből az okból is semmis. Felhívta a rég. Hpt. 213. § (1) bekezdése b) pontját is, amely szerint semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza az éves százalékban kifejezett teljes hiteldíj mutatót, az annak számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést. Kérte továbbá a tárgyalás felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt C-38/18 és C-621/17 szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárások jogerős befejezéséig.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 127.000 forint perköltséget. Az ítélet indokolásában rögzítette, hogy a kölcsönszerződés a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 685.§ e) pontja szerinti fogyasztói szerződésnek és egyben a rég. Hpt. 2. sz. melléklet III.13. pontja szerinti lakossági és a III.5. pontja szerinti fogyasztási kölcsönszerződésnek minősül. A szerződés tartalmának vizsgálata során figyelembe vette azt, hogy az egyedi szerződés rögzítette, a felperes az ÁSZF-t megismerte és átvette. Ezen kívül a felperes az ÁSZF valamennyi oldalát saját kezűleg alá is írta. Mivel a felperes aláírásával igazolta, hogy az ÁSZF-t megismerte, átvette, az a szerződésnek az elválaszthatatlan részévé vált az 1959. évi Ptk.205/B.§ (1) bekezdése alapján. Az ÁSZF tartalmazta a perbeli szerződés tárgyával, a törlesztés feltételeivel kapcsolatos legfontosabb rendelkezéseket, illetőleg a kölcsönszerződés egyedi és általános feltételei összevetéséből lehetett megállapítani, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás az alperes részéről megtörtént.

Ennek vizsgálatakor abból indult ki, hogy az 1959. évi Ptk. 205. § (3) bekezdése alapján a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és figyelemmel kell lenniük egymás jogos érdekeire. A szerződéskötést megelőzően is tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Az együttműködési és tájékoztatási kötelezettség a szerződés teljesítése során is terheli a feleket. A Kúria a 6/2013 Polgári Jogegységi Határozatában rámutatott, hogy deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések esetén a felek között információs egyensúlyhiány áll fenn. Ezt ellensúlyozandó a rég. Hpt. 203. § (1) bekezdés szerint a lakossági ügyféllel megkötött devizahitel nyújtására irányuló, illetve ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmazó szerződéseknel a

pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. Ennek az ügyfél által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre. A tájékoztatásnak tehát ki kellett terjednie az árfolyam változásának lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletre. A tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. A pénzügyi intézménynek nem kellett arról nyilatkoznia, hogy a hosszabb távra kötött szerződés ideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa. Ilyen tartalmú tájékoztatási kötelezettséget egyébként nem is lehetne teljesíteni, mert az árfolyam emelkedésének, csökkenésének nincs pontosan előre látható, kiszámítható mértéke, illetve korlátja, különösen hosszú időintervallum esetén. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által a Kúria részére 2013. május 31-én adott tájékoztatás szerint, a 2001-2008 közötti időszakban a pénzügyi intézmények sem láthatták előre a jövőbeni árfolyamváltozásnak sem a mértékét, sem az irányát.

Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a tájékoztatási kötelezettség megsértéséhez (nem, vagy nem a jogszabályoknak megfelelő teljesítéséhez) sem az 1959. évi Ptk., sem a régi Hpt. nem fűzte a semmisség jogkövetkezményét, így maga a megkötött szerződés emiatt nem jogszabályba ütköző.

A Kúriának a 2/2014. PJE határozata lehetőséget ad az árfolyamkockázat felső korlát nélküli áthárításának, mint tisztességtelen szerződési feltételnek a vizsgálatára is, amennyiben az adós bizonyítani tudja, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást, illetve joggal hihette azt, hogy az árfolyamkockázat nem valós. A devizaalapú kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot a kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. E rendelkezés tisztességtelensége csak akkor állapítható és vizsgálható meg, ha annak tartalma az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatása is - nem volt világos, nem volt érthető. Azt, hogy nem valós, nem világos, nem egyértelmű tájékoztatást kapott az alperestől, a felperes bizonyítani nem tudta.

Az elsőfokú bíróság a szerződési feltétel érvényességének vizsgálatakor annak tulajdonított jelentőséget, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó képes volt-e értékelni az árfolyamváltozás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit. A 6/2013. PJE határozat 3. pontja szerint nem érvénytelen a kölcsönszerződés, ha az adós arra hivatkozik, hogy nem olvasta el a szerződést, illetve a tájékoztatást, vagy átolvasta ugyan, de annak egyes rendelkezéseit nem értette meg.

Az egyedi szerződés II. pontjában írtak és az ÁSZF 8. pontban foglaltak elégséges tájékoztatást nyújtanak az árfolyamkockázat mibenlétéről, és arról, hogy azt a szerződés alapján teljes egészében a kölcsön felvevője viseli. Ez magában foglalja azt, hogy az árfolyamváltozás korlátlan is lehet és ez esetben a visszafizetendő kölcsönösszeg és az egyes törlesztőrészletek is akár jelentősen megemelkedhetnek. Az árfolyam-kockázatra vonatkozó az egyedi szerződés II. pontjában, valamint az ÁSZF 6., 7. és 8. pontjaiban szereplő tájékoztatás megfelelt a régi Hpt. 203. § (6), (7) bekezdéseiben, a 6/2013. PJE, a 2/2014. PJE jogegységi határozatban, valamint az Európai Unió Bírósága C-186/16, C-26/13 számú ítéleteiben foglalt követelményeknek, a világos és érthető megfogalmazás és az átláthatóság elvének a támadott szerződéses feltétel körében, hiszen alkalmas volt arra, hogy a felperes a kockázat ismeretében, annak gazdasági következményeit - fizetési teher növekedésének kockázata - megértve döntsön a szerződés megkötéséről. Ezzel ellentétes tényeket a perben meghallgatott tanúk sem állítottak.

Az Európai Unió Bíróságának a C-51/2017. számú ügyben hozott ítélete lényegében a Kúriának a 2/2014. PJE határozatában foglaltakat ismétli, amikor kifejti, hogy nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom szempontjából is érthetőnek kell lennie az árfolyamváltozással kapcsolatos tájékoztatásnak abban az értelemben, hogy az általában tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó értékelni tudja egy ilyen feltétel pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt jelentős gazdasági következményeit is. A perbeli szerződésben foglalt rendelkezések mind az árfolyamváltozásra, mind a kamatváltozásra vonatkozóan, mind alaki, mind nyelvtani és tartalmi szempontjából érthetőek voltak abban az értelemben is, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó azt értékelni tudja akár úgy is, hogy szélsőséges esetben egyedül ő viseli ezek gazdasági következményeit. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy az Európai Unió Bírósága is kifejtette, az árfolyamkockázat fennállása önmagában a kölcsönszerződésnek a jellegéből is következik, tehát teljesen alaptalan az a hivatkozás, hogy semmilyen árfolyamkockázattal ne kellett volna számolnia az adósnak.

A régi Hpt.213.§ (1) bekezdés a.) pontjával összefüggésben a bíróság az alperes álláspontját fogadta el, mely szerint a szerződés megfelel a jogszabályi előírásoknak, megfelel a Kúria 3/2013., illetőleg az 1/2016. PJE határozatoknak és a kialakult bírói gyakorlatnak. Az 1/2016. számú PJE 1. pontja szerint a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés - ide értve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződés feltételeket is - a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg ezt feltéve, hogy így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével.

A felek a kölcsönt forintban határozták meg, de a szerződés egyedi feltételeinek II. pontjában meghatározásra került, hogy a finanszírozás devizaneme svájci frank. A kölcsön kirovó pénzneme devizában került meghatározásra. A kölcsönszerződés ezen pontja meghatározta a kölcsön, a finanszírozott és a törlesztő részletek összegét külföldi devizában, illetve a szerződéskötéskor hatályos első referencia árfolyamot is. Az első referencia árfolyam és a szerződés szerint külföldi devizában finanszírozott összeg, valamint a kölcsön összeg szorzata megegyezett a szerződésben forintban meghatározott finanszírozott, illetve a kölcsön összeggel. A szerződés tárgya tehát meghatározható.

Megállapította, hogy az egyedi szerződés a THM-et tartalmazta, amennyiben azt hibásan számították is volna ki, az a szerződés érvényességét egyébként sem érintené. Csak utalt arra, hogy a szerződés megkötésekor nem volt olyan kötelező jogszabályi előírás, amely a 42/2014. (XI.7.) MNB rendelet szerinti képlet kötelező használatát előírta volna. A THM rendelet módot adott mind az egynemű, mind a kétnemű árfolyamok alkalmazására. Amennyiben kétnemű árfolyam kerül a szerződés szerint alkalmazásra a THM számításakor kifejezetten az egy és ugyanazon a napon érvényes eladási és vételi árfolyamokat kell figyelembe venni. A THM rendeletből nem következett, hogy a kétnemű árfolyam alkalmazásából származó különbözetet a szerződésben fel kellett volna tüntetni. Az érintett szerződéses rendelkezések ezért nem ütköztek a régi Hpt.213.§ (1) bek. c.) pontjába se.

Az elsőfokú bíróság a felperes tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmét nem teljesítette.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, annak megváltoztatását és keresetének teljesítését kérte.

Fellebbezésének indokolásában vitatta, hogy az üzletszabályzatot megismerte, mert számára azzal kapcsolatosan tájékoztatást nem adtak, így függetlenül attól, hogy a szerződést aláírta, az üzletszabályzat nem válhatott annak részévé. Továbbra is hivatkozott arra, az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelen, mert a részére írásban nyújtott tájékoztatás nem minősült megfelelőnek, hiszen abból az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető volt, így nem vált világos és érthető feltétellé. Mivel a perben igazolt, hogy az ügyintézők szóbeli tájékoztatást nem adtak, a kifogásolt szerződési feltétel az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítéletében foglaltakra és a Konzultációs Testület 2019. április 10. napján tartott üléséről kiadott tájékoztató tartalmára figyelemmel tisztességtelennek minősül. Fenntartotta, hogy a kölcsönszerződésben nem határozták meg, hogy a kölcsön folyósításának időpontjában mennyi a kölcsön forint összegéhez képest számított svájci frank ellenérték és az a szerződés rendelkezései alapján nem is volt pontosan kiszámítható, ami miatt a szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rég. Hpt.) 213.§ (1) bekezdés a) pontja alapján is semmis. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés a régi Hpt.213.§ (1) bekezdés b) pontjának sem felel meg, azért is semmis, mert abban a THM mértéke nem megfelelően került meghatározásra. Kérte továbbá a másodfokú eljárásban is a tárgyalás felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt C-621/17. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felfüggesztés iránti kérelem elutasítását kérte. Hivatkozott arra, az üzletszabályzatot a felperes megismerte, annak valamennyi oldalát saját kezűleg aláírta, a kölcsönszerződés III. pontjában mindezt elismerte és elfogadta az abban foglaltakat, ami miatt az Általános Szerződési Feltételek a kölcsönszerződés részévé váltak. A kölcsönszerződés III. pontjában és az Általános Szerződési Feltételek 8. pontjában olyan megfelelő tájékoztatást nyújtott a felperesnek az árfolyamkockázat tartalmáról, amely alapján számára világos és érthető volt az ezzel kapcsolatos szerződési feltétel. A kölcsönszerződés kifejezetten tartalmazta a kölcsön összegét a külföldi devizában is a referencia árfolyammal együtt. Kitűnik belőle, a THM éves százalékban kifejezett mértéke is.

A másodfokú bíróság a tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmet nem teljesítette.

Az Európai Unióról és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikkében foglaltak szerint az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés hozatalára e szerződés értelmezése, az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése kérdésében.

A 3/2005.(XI.14.) PK-KK vélemény indokolása szerint amennyiben a bíróság arról szerez tudomást, hogy az előtte folyó perben bizonyított tények alapján felmerült jogkérdésben, más polgári perben a jogviszony minősítése szempontjából azonos tényekre alapítottna a Pp. 185/A. §-a alapján előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményeztek, és a bíróság úgy ítéli meg, hogy az EK szerződés értelmezése, vagy a közösségi intézmények jogi aktusainak érvényessége és értelmezése szükséges, mert ezekről függ az ügy érdemi eldöntése, úgy az EU Bíróság döntésének közzétételéig a per tárgyalását a Pp. 152. § (2) bekezdése alapján felfüggesztheti.

Az előzetes döntéshozatali eljárás és a jelen eljárás összefüggése csak akkor állapítható meg, ha az előzetes döntéshozatali eljárásban vizsgált kérdés a kereset tárgya volt, és a fellebbezés folytán tárgya a másodfokú eljárásnak is. Ezért a másodfokú bíróság azt tekintette át, hogy a keresetben és a fellebbezésben előadottak összefüggenek-e az Európai Unió Bírósága előtt előzetes döntéshozatal tárgyában folyamatban lévő ügyekkel, és annak alapján az ügy érdemi elbírálásának előkérdése-e valamelyik előzetes döntéshozatali eljárásban hozható határozat.

A C-621/17. számú előzetes döntéshozatali ügy a fogyasztói kölcsönszerződésekbe foglalt, egyedileg meg nem tárgyalta, a fogyasztót terhelő kezelési költség és folyósítási jutalék meghatározására vonatkozó szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának szempontjairól szól. A felperes fellebbezésében az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségét sérelmezte, a szerződésben meghatározott kezelési és egyéb költségek tisztességtelenségére nem hivatkozott. Ebből következően ebben a perben nincs jelentősége a megjelölt előzetes döntéshozatali eljárásban vizsgálandó azon szerződési feltételnek, amely a fogyasztóra anélkül telepíti a költséget, jutalékot, díjat, hogy meghatározná, az adott költség milyen konkrét szolgáltatás ellenértéke, illetve annak, hogy erre tekintettel a költségekre vonatkozó kikötés tisztességtelenségnek minősülhet-e vagy sem.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, annak alapján megalapozott jogi indokolással a per érdemében helyes döntést hozott.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a kölcsönszerződés egyedi feltételeihez mellékelt általános feltételei a felek szerződésének részévé váltak. Ehhez ugyanis az 1959. évi Ptk.205/B.§ (1) bekezdése szerint arra volt szükség, hogy az általános szerződési feltételt alkalmazó alperes lehetővé tegye, hogy a felperes annak tartalmát megismerje, és elfogadja. A perbeli kölcsönszerződés aláírásával pedig a felperes elismerte, hogy az egyedi feltételek csatolt oldalain található általános szerződési feltételeket megismerte, azokat magára nézve kötelezőnek ismerte el, és azt is tudomásul vette, hogy azok a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezik. Ezt teljesen alátámasztja, hogy a felperes a kölcsönszerződés általános feltételeinek mindkét oldalát alá is írta. Nem fogadható el az a felperesi érvelés, hogy bár a szerződéskötéskor az abban megjelölt általános feltételeket megkapta, alá is írta, de mivel azzal kapcsolatosan neki tájékoztatást nem adtak, jelentőségére a figyelmét nem hívták fel, az általános szerződési feltételek nem válhattak a szerződés részévé. Az általános szerződési feltételek lényegi tulajdonsága éppen az, hogy azokat a szerződő felek egyedileg nem tárgyalják meg, ennek ellenére a szerződés részét képezik, amennyiben az alkalmazójuk lehetővé tette, hogy a másik fél azok tartalmát megismerje, és ha a feltételeket a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. Ahhoz, hogy az általános szerződési feltételek a szerződés részévé váljanak, nincs szükség arra, hogy alkalmazójuk további szóbeli tájékoztatást nyújtson, az általános szerződési feltételeket elfogadó szerződő fél figyelmét felhívja azok jelentőségére. A másodfokú bíróság csupán utal arra, a felperes személyes előadásában maga is elismerte, az általános szerződési feltételeket megkapta, aláírta, azonban nem olvasta el. A felperes tehát valójában nem az üzletszabályzat megismerésének lehetőségét, hanem az annak tartalmára vonatkozó szóbeli tájékoztatást hiányolta, az általános szerződési feltétel ilyen minősítését fogalmilag kizáró egyedi megtárgyalás ténye a perben azonban fel sem merült, az alperes együttműködési kötelezettsége pedig nem terjedhetett ki arra, hogy az általa alkalmazott általános szerződési feltételeket erre irányuló kérés hiányában az átvett és aláírt okiratot el sem olvasó felperesnek külön elmagyarázza.

A fentiek alapján a szerződés érvénytelenségét és a tájékoztatási kötelezettség alperes részéről történt teljesítését a kölcsönszerződés egyedi és általános feltételei tartalmának egybevetésével kellett vizsgálni.

Az alperes által nyújtott tájékoztatásnak az elsőfokú bíróság által az ítéletének indokolásában kiemelt, a kereset elbírálása szempontjából releváns tartalma a törvényi követelményeknek

megfelel. A kölcsönszerződés egyedi feltételeinek II. pontjában és az általános feltételei 8. pontjában foglalt tájékoztatás ugyanis kiterjedt az árfolyamváltozás gazdasági következményeire is, arra, hogy a külföldi devizanem választása esetén az árfolyamok változásai miatt a hátralévő tőkeösszeg és a törlesztőrészek változhatnak és a szerződés aláírásával annak kockázatát magára vállalta. Külföldi deviza alapú konstrukció választása esetén a forintban kifejezett tőkeösszeg a szerződés időtartama alatt a forint és a külföldi deviza közötti árfolyamváltozásoknak megfelelően változik, a szerződés általános feltételei a változás kiszámításának módját is részletesen meghatározták. Az Európai Unió Bíróságának számos döntése foglalkozik azzal, hogy a fogyasztónak nyújtott tájékoztatás, különösen az árfolyamkockázatról szóló, mely esetekben minősül világosnak és érthetőnek, és ezekkel összhangban alkotta meg a Kúria a 6/2013. számú Polgári Jogegységi Határozat 3. pontját és a 2/2014. számú Polgári Jogegységi Határozatot. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az ezekben írt, a bíróságokra nézve kötelező szempontokat a később született európai uniós döntések sem írták felül, azok a Jogegységi Határozatokban foglaltaktól eltérő előírásokat nem tartalmaznak.

Ezért az Európai Unió Bíróságának C-51/17. számú ítéletéből kitűnő ítélkezési gyakorlata szerint a pénzügyi intézmény tájékoztatásának az árfolyamváltozás lehetőségére kellett kiterjednie, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészekre, azonban nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére. A tájékoztatás akkor nem megfelelő, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. A felperes által aláírt kölcsönszerződés ezen követelményeknek egyértelműen megfelel, az egyedi feltételek II. pontjában és az általános feltételek 8. pontjából nem csupán kikövetkeztethető az árfolyamkockázat viselése, hanem konkrétan kiderül belőle az árfolyamváltozás lehetősége és az is, hogy a tőketartozás és a törlesztőrészek forintban fizetendő ellenértéke növekedhet, továbbá, hogy ezt a növekedést teljes egészében az ügyfél viseli. Ez alapján a felperes nem juthatott arra a következtetésre, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy korlátozott lenne.

Rámutat az ítélet táblája, hogy az Európai Unió Bíróságának C-227/18. számú ítélete alapján a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EKG irányelv 4. cikk (2) bekezdésében és (5) bekezdésében foglalt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a szerződés, amely akként terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy kifejezetten nem figyelmezteti arra, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, ha a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy azon devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem átláthatóan feltűnteti azon mechanizmusok konkrét működését, amelyek a fogyasztóra telepítik az árfolyamkockázatot, mindezen feltételek ismeretében a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelheti a szerződésből eredően őt ért gazdasági következményeket. E feltételeknek a felek közötti kölcsönszerződés akkor is megfelelt, ha kifejezetten nem tartalmazta azt, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, mert nem tartalmazott az árfolyamkockázat korlátozott voltára, maximális mértékére vonatkozó valótlán tájékoztatást.

Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés az 1959. évi Ptk. 209.§ (1) bekezdése szerint olyan fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel volt, amelynek tisztességtelensége a 209.§ (4) bekezdése és a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozat szerinti keretek között abban a vonatkozásban volt vizsgálható, hogy világos és érthető rendelkezés-e, az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel nem minősült tisztességtelennek, és ebből adódóan a perbeli kölcsönszerződés nem érvénytelen.

A felperes a régi Hpt.213.§ (1) bekezdés a) pontja alapján azért állította semmisnek a kölcsönszerződést, mert az nem tartalmazta a kölcsön forint összegéhez képest CHF-ben számított kölcsönösszeget. Az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződés egyedi feltételeinek II. pontja tartalmazta a kölcsön forintösszegét, a finanszírozás CHF-ben devizanemét, az irányadó referenciaárfolyamot, de ezen túl meghatározta a törlesztőrészlet összege mellett a kölcsön összegét is külföldi devizában 10.257,84 CHF összegben. A 6/2013. számú és az 1/2016. számú Polgári Jogegységi Határozatokban foglaltak alapján a kölcsönszerződés akkor sem ütközik a régi Hpt.213.§ (1) bekezdés a) pontjába, ha a szerződés tárgyát, a forintban (lerovó pénznem) meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértékét számszerűen nem, csupán a folyósításkor később irányadó árfolyam figyelembevételével pontosan kiszámítható módon tartalmazza. A felek kölcsönszerződése azonban a kölcsön összegét devizában meghatározott összegben is tartalmazza, emellett az első referencia-árfolyam, a forintban meghatározott kölcsönösszeg feltüntetésével a kiszámítás módját is rögzítette. Ebből pedig csak arra vonható le következtetés, hogy a felperes nem hivatkozhatott alappal arra, a szerződő felek nem állapodtak meg a kölcsön összegében.

A felperes fellebbezési álláspontja szerint a kölcsönszerződés azért ütközött a régi Hpt.213.§ (1) bekezdés b) pontjába, mert az abban feltüntetett THM százalékos mértéke nem megfelelően került meghatározásra. E jogszabály szerint azonban a szerződés semmisségét az eredményezi, ha nem tartalmazza az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, az annak számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést. A semmisség oka tehát a jogszabály rendelkezéséből következően a THM éves százalékos mértéke, valamint az annak számítása során figyelembe nem vett egyéb költségek feltüntetésének a hiánya. A felperes azonban nem ezekre a körülményekre hivatkozott, hanem arra, hogy a kölcsönszerződésben a THM mértéke nem megfelelően került meghatározásra, ami nem eredményezi a Hpt.213.§ (1) bekezdés b) pontja szerint annak semmisségét. Utal a másodfokú bíróság arra, a THM esetleges téves meghatározása az 1959. évi Ptk.210.§ (1) és (4) bekezdése alapján akarati hiba miatt a szerződés megtámadására adhat alapot, de nem jelent semmisségi okot.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - helyes indokaira is utalva - az 1952. évi Pp.253.§ (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező felperes az 1952. évi Pp.78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes részéről felmerült másodfokú perköltséget, mely a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított 36.000 Ft ügyvédi munkadíj. Viseli továbbá saját másodfokú költségeit. A teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 91.000 Ft illetéket a költségmentességről szóló 6/1986 (VI.26.) IM rendelet 13.§-a (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

2019. szeptember 25.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró